SERIA II.—ANUL IV, No. 764. **Editia a treia** SÂMBĂTĂ, 16 MAIŬ 1898

NUMĂRUL 10 BANI

ABONAMENTELE

Incep la 1 şi 15 ale fie-cărui luni

Un an în ţară 30 lei; în streinătate 50 lei
Şase luni . . . 15 » » » 25 »
Trei luni . . . 8 » » » 13 »
Un număr în streinătate 30 bani

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

REDACŢIA

No. 3. — STRADA CLEMENŢEI — No. 3

EPOCA

TELEFON

NUMĂRUL 10 BANI

ANUNCIURILE

Anunciurĭ la pag. IV . . . . . 0.30 b. linia
» » » III . . . . . 2.— lei »
» » » II . . . . . 3.— » »
Inserţiile şi reclamele 3 lei rîndul

UN NUMĂR VECHIŬ 30 BANI

ADMINISTRAŢIA

No. 3. — STRADA CLEMENŢEI — No. 3

ŞEDINŢA de ERI a CAMEREI

ACT FALŞ?

Se ştie că femeile cele mai depravate, ele se grăbesc cele întîi a adresa epitete injurióse femeilor cinstite.

Colectiviştii, avînd foarte multe puncte de asemănare cu femeile perdute, e natural ca să vedem şi la ei aceleaşi procedeuri de polemică.

De zece zile, nerușinaţii aŭ curagiul a ne califica de falşificatorĭ de documente şi chiar de trădătorĭ, în chestia şcoalelor de la Braşov. Pentru ce? Pentru că cu acte şi documente le-am dovedit'o noĭ lor. Aŭ luat prăjina în mînă şi strigă în gura mare că sunt cinstiţĭ!...

Documente falşe? Invinuirĭ nedrepte? Dar aceasta este ridicul!

D. Take Ionescu a citit două documente în Cameră, unul emanat de la ministrul ungur Vlassics, şi altul de la Bánffy, adresate mitropolitului Miron Roman.

Sunt ele adevărate?

Să vedem. Sturdza nu a îndrăznit să le califice de o cam dată de apocrife, ci după o ezitare de o oră, a avut curajul să mintă, declarînd că nicĭ odată nu a dat asemenea informaţiĭ guvernului maghiar.

Apoĭ, imediat s'a adresat cu lacrimĭ pe obraz cabinetului de la Pesta, pentru a'ĭ sprijini declaraţia şi a'ĭ salva situaţia.

Guvernul maghiar a văzut că măcar acest lucru i se datoreşte unuĭ individ care a vîndut şcoalele din Braşov, şi prin o notă oficioasă, a făcut cunoscut că informaţiile, pe care le-a posedat în chestia sumelor şi mandatelor referitoare la subvenţia şcoalelor din Braşov, le-a căpătat pe cale erarhică din Transilvania.

Va să zică, guvernul ungar nu a dezmințit existenţa *celor două note*, ci s'a mărginit a declara că informaţiile din acele documente nu le-a căpătat de la Sturdza.

Deja din acest fapt, nu poate fi măcar vorba de documente falşe. Documentul nu a fost tăgăduit, informaţiile nu aŭ fost negate; ceea ce s'a susţinut ca ceva noŭ, este că informaţiile aŭ fost căpătate la Pesta, nu de la Bucureştĭ, ci din Transilvania.

Pusă astfel chestia, cuvîntul era al Transilvănenilor, ca să confirme saŭ să infirme afirmarea comunicatului guvernuluĭ de la Pesta.

Ei bine! autorităţile eclesiastice de peste munţĭ, aŭ dat cea mai formală desmințire guvernului unguresc, declarînd categoric că nicĭ-odată şi în nicĭ un chip, ele nu aŭ comunicat, fie pe cale erarhică, fie altminterĭ, informaţiĭ şi amănunte guvernului unguresc în chestia subvenţieĭ şcoalelor de la Braşov.

Va să zică, informaţiile pe carĭ cabinetul de la Pesta le posedă în această privinţă, sunt primite de la alţiĭ!

De la cine? Evident că de la guvernul romîn.

Sturdza, un moment scos din cauză, prin declaraţia sa mincinoasă şi prin comunicatul guvernului unguresc, a fost pus din noŭ în chestie şi recunoscut moralmente de vinovat.

Dar este şi alt-ceva.

Mitropolia greco-ortodoxă din Ardeal, era singura în poziţie ca să ştie dacă acele două documente există, saŭ dacă unul este falş, după cum pretindeaŭ colectiviştiĭ, încurajaţĭ şi susţinuţĭ de ungurĭ.

Ei bine, organul mitropolitului, *Telegraful Romîn*, refuză de a se pronunţa, însă refuză în aşa mod, în cît se vede cît de colo, că ambele note citite de d. Take Ionescu în Cameră aŭ fost primite la cancelaria Mitropolieĭ şi că ele sunt perfect autentice.

Ar fi destul acest lucru pentru a se vedea imfamia campaneĭ colectiviste şi potriveala cu femeea perdută, care ea face, pe cea cinstită, de rea.

Dar nu e numaĭ atît.

Iată că ne vine ştirea de peste munţĭ că guvernul unguresc pretinde *Mitropolitului Miron, ca să dea în judecată pe indiscretul care a comunicat acele două note oamenilor politicĭ de la noĭ.* Acel indiscret se presupune a fi părintele Voina care, de sigur, va fi dat în judecată.

Ei? Cum rămîne cu documentul falş? Cum rămîne cu îndrăzneala colectiviştilor de a ne face falşificatorĭ?

Se daŭ oare în judecată oamenĭ, pentru divulgare de documente secrete, cînd acele documente sunt falşe?

Mizerabilĭ, calomniatorĭ şi nerușinaţi.

Dezinteresare colectivistă

După multă frămîntare, guvernamentaliĭ aŭ găsit în fine o explicare a vajniceĭ înfrîngerĭ de la Iaşi.

D. general Manu a reuşit nu de alt ceva, ci numaĭ fiindcă prietenĭi guvernuluĭ s'aŭ... *dezinteresat.*

Auzĭ comedie!

Colectiviştiĭ, carĭ aŭ ajuns să facă din alegerĭ o meserie, carĭ pun în mişcare toate mijloacele de presiune şi de corupţiune, colectiviştiĭ carĭ nu vor să ştie nicĭ de legĭ, nicĭ de omenie cînd e vorba de alegerĭ, carĭ întreţin—cu marĭ pierderĭ pentru averea comunelor şi a Statuluĭ—legiuni de Berecheţĭ, să se dezintereseze de o alegere aşa de importantă?

Asta e prea lată. Şi gluma se lăţeşte grozav, cînd ne gîndim că prietenĭi guvernuluĭ «s'aŭ dezinteresat» la Bîrlad, la Huşĭ, la Galaţi şi 'n alte alte locurĭ.

Dar să trecem peste consideraţiunile generale şi să cercetăm de aproape «dezinteresarea» guvernamentalilor în alegerea de la Iaşi.

Noĭ ştim că nu numaĭ prietenĭi guvernuluĭ, dar nicĭ chiar liberalii supăraţĭ pe guvern nu s'aŭ dezinteresat de alegerea aceasta şi putem dovedi lucrul. Dar să nu ne mulţumim cu atîta şi să dovedim oficioşilor, cu cifre, că afirmarea lor e mincinoasă.

Colegiul II senatorial din Iaşi numără actualmente 604 alegătorĭ. Din aceştia, aŭ votat în ziua de 9 Maiŭ 459 de alegătorĭ. Nu s'aŭ prezintat decî la alegere 145 de alegătorĭ.

În dosul acestora vrea să se ascundă guvernul? La aceştia face aluzie *Voinţa Naţională*, cînd vorbeşte de «dezinteresarea» liberalilor?

Evident.

E însă ştiut că la nicĭ o alegere nu se prezintă toţĭ alegătoriĭ la vot. Aceasta nu numaĭ la noĭ, ci în toate ţările cu regim parlamentar. Dar nicăerĭ nu'ĭ trece prin cap vre-unuĭ partid să adaoge la socoteala sa pe alegătoriĭ neprezentaţĭ la vot; şi cine ar face asemenea caraghioslîcĭ, în străinătate, ar stîrni un colosal hohot de rîs.

Ştim însă că colectiviştiĭ aŭ obrazul gros şi că e imposibil să'ĭ facĭ să se rușineze, de cît doar numaĭ cînd îĭ prinzĭ cu mîna în sac. De aceea nu ne mărginim la observaţia de mai sus.

Din nefericire pentru isteţiĭ de la *Voinţa Naţională*, s'a mai făcut o alegere la col. II senatorial din Iaşi sub regimul actual, în Noembrie 1895. Atunci partidul liberal nu era dezbinat, atunci era faimosul «curent uriaş» stîrnit de «nelegiuirile foastei cîrmuirĭ reacţionare», atunci aŭ reuşit candidaţiĭ guvernuluĭ, prin urmare nu a fost «dezinteresarea» de acuma.

Ei, cîţĭ din alegătoriĭ înscrişĭ s'aŭ prezintat la vot?

În 1895, col. II senatorial din Iaşi număra 571 de alegătorĭ. Din aceştia s'aŭ prezintat la vot 380. Aŭ lipsit decî *191* de alegătorĭ, adică *aŭ lipsit cu 46 de alegătorĭ mai mult* decît la 9 Maiŭ curent. Şi eraŭ cu 33 de alegătorĭ mai puţin înscrişĭ în 1895!

Prostia tertipului inventat de guvernamentalĭ spre a scuza înfrîngerea ce-aŭ suferit-o se vede numaĭ decît din următorul mic tabloŭ:

Alegerea din 1895		Alegerea din 1898	
Curent uriaş		*Dezinteresare colectivistă*	
Inscrişĭ	571	Inscrişĭ	604
Votanţĭ	380	Votanţĭ	459
Neprezintaţĭ	191	Neprezintaţĭ	145

Colectiviştiĭ! Lăsaţi-vă de dezinteresare, căcĭ nu vă prinde...

CESTIUNEA ROMÎNĂ ÎN DELEGAŢIA AUSTRIACĂ

Răspunsul d-luĭ N. Dumba. — Goluchowsky ameninţat. — Comentariile presieĭ ungureşti.

Răspunsul d-luĭ Dumba

Cestiunea romînă, ridicată de d. baron Vasilco în sînul delegaţieĭ austriace, a produs o vie sensaţie în cercurile politice din Ungaria şi Austria, şi constatăm că toate cercurile austriace aŭ primit cu căldură protestarea d-luĭ baron Vasilco, iar cercurile hotărîtoare ungureştĭ atacă şi ameninţă pe contele Goluchowsky, fiindcă n'a desarmat pe baron Vasilco.

Pe de altă parte, întreaga presă ungurească ia de martor pe Sturdza în afirmaţia că mişcarea naţională din ţară n'are nicĭ un caracter patriotic, ci numaĭ un caracter de luptă de partid. Această insinuaţie a fost relevată cu o ironie fină la adresa delatorului Dim. Sturdza, atît de baron Vasilco, cît şi de d. N. Dumba.

În şedinţa de Marţĭ a delegaţieĭ austriace, d. N. Dumba, romîn de origină, consilier intim al Împăratului, membru pe viaţă în Camera Seniorilor din Viena, în calitatea sa de raportor al budgetului ministerului de externe al Austro Ungarieĭ, a făcut următoarea întîmpinare la discursul de Luni al d luĭ baron Vasilco:

«Baronul Vasilco a relevat erĭ cestiunea naţională a romînilor din Ungaria, în raport cu relaţiile monarchieĭ noastre cu Romînia, şi a vorbit despre oprirea adunării naţionale d'n Blaj şi despre manifestaţiile antimaghiare din Romînia. Eŭ cred că aceasta e un amestec în afacerile interne ale Ungarieĭ şi n'ar fi locul aicĭ, în delegaţia austriacă, să discutăm această cestiune importantă de altfel.

«In ce priveşte manifestaţiile din Romînia, ele nu sunt îndreptate în contra Austrieĭ propriŭ zise, iar organele guvernuluĭ ungar cred că nu sunt îndreptate nicĭ în contra Ungarieĭ, ci numaĭ în contra guvernuluĭ romîn. Ne sunt prefioase bunele relaţiuni cu Romînia, dar sper că d. baron Vasilco va conveni cu mine, că nu e bine ca să discutăm aci aceste relaţiuni în legătură cu cestiunea atît de importantă a romînilor din Ungaria».

Contele Goluchowsky ameninţat

Faptul că ministrul de externe al Austro Ungarieĭ n'a desaprobat cuvintele d-luĭ baron Vasilco şi că d. N. Dumba le-a relevat în mod simpatic, a exasperat atît de mult presa ungurească, în cît ea ameninţă acum pe contele Goluchowsky.

Oficiosul *Budapesti Napló* scrie:

«Contele Agenor Goluchowsky a fost faţă cînd a vorbit baronul Vasilco, şi... a tăcut, n'a protestat în contra brutaluluĭ amestec în politica internă a Ungarieĭ. A tăcut, aprobînd prin aceasta neghiobiile debitate de Vasilco. E rîndul Camereĭ ungureşti să facă atent pe contele Goluchowsky, că nu-ĭ permitem să se alieze cu aceĭ carĭ insultă naţiunea maghiară; să-l facem să înţeleagă că ceea ce n'am permis nicĭ luĭ Sturdza, nu putem să-ĭ permitem nicĭ luĭ».

Egyetértés scrie:

«Cu saŭ fără voinţă, preşedintele delegaţieĭ austriace, Iaworsky, a neglijat a da o satisfacţie Ungarieĭ şi să cheme la ordine pe Vasilco şi compania. Dar a neglijat şi Goluchowsky, ministrul de externe al monarchieĭ, care e dator a respinge cu energie asemenea atacurĭ. Şi dacă nu se va executa contele Goluchowsky, atunci se va găsi o formă şi un bun prilej ca conduita sa să fie adusă înaintea Camereĭ ungureşti şi să fie înfierată precum merită. Să bage de seamă Goluchowsky!»

Comentariile presieĭ ungureşti

Toate ziarele ungureşti comentează cu o furie nemăsurată cuvîntarea d-luĭ baron Vasilco.

Egyetértés spune următoarele:

In şedinţa precedentă a delegaţiuneĭ austriace, mai mulţĭ deputaţĭ austriacĭ aŭ atacat pe Ungaria, discutînd afacerile eĭ interne. Acest spirit de ură şi de invidie, care domneşte de treĭ anĭ în toate partidele austriace în contra ungurilor, s'a manifestat şi în sînul delegaţiuneĭ austriace, care e întrunită acum chiar în Capitala Ungarieĭ.

«Mai mulţĭ deputaţĭ din delegaţia austriacă aŭ comis acea violare a legeĭ, ca să vorbească despre oprirea adunăriĭ romîne din Blaj, despre maghiarisarea romînilor şi despre cestiunea limbeĭ liturgicale în biserica unită romînă şi ruteană din Ungaria. Acest demers incompatibil şi fără tact din punct de vedere politic, n'a fost desaprobat nicĭ în şedinţa de erĭ, nicĭ în şedinţa de azĭ a delegaţieĭ austriace de către ceĭ în drept, deşi condamnarea unuĭ asemenea procedeŭ e de datoria în primul rînd a contelui Goluchowsky şi în al doilea rînd a preşedinteluĭ delegaţieĭ, d. Iaworsky.

«E cu neputinţă ca să tolerăm, fără a înfiera cu indignare şi în mod energic, procedarea Vasilcilor şi a Axmanilor, carĭ ataca statul ungar şi se amestecă în afacerele-ĭ interne.

Oficiosul *Budapesti Napló* scrie:

«Baronul Vasilco, care s'a presentat ca «Valach din creştet pînă în tălpĭ», a criticat, în şedinţa publică a delegaţiuneĭ austriace, politica de naţionalitate a Ungarieĭ... Prin asta Vasilco a comis un amestec în afacerile interne ale Ungarieĭ. Această neghiobie a sa n'a fost dojenită nicĭ de preşedintele delegaţiuneĭ, nicĭ nu s'a revoltat măcar un singur delegat în contra eĭ, deci întreaga delegaţie austriacă şi indirect întregul parlament austriac şi întreaga Austrie s'aŭ făcut culpabile ca complicĭ.

«Nicĭ d. Vasilco, nicĭ nimenĭ altul în Austria n'are nimic de-a face cu modul cum tratează politica maghiară cu naţionalităţile acesteĭ ţărĭ. Le tratăm aşa, cum ne place nouă; le giugiulim, saŭ le persecutăm; le suferim; saŭ le asimilăm, — nimenĭ în afară de graniţele Ungarieĭ n'are să se amestece».

Dreptate şi echitate

Publicul cunoaşte astă-zĭ păţania administraţiuniĭ comunale actuale cu celebrul hidrolog Thiem.

Inchipuindu-şĭ că face rău foasteĭ administraţiuni conservatoare, mintoşiĭ colectiviştĭ din capul primărieĭ Capitaleĭ aŭ refuzat să plătească d-luĭ Thiem o sumă datorită de comună pentru serviciĭ făcute.

D. Thiem s'a adresat, natural, ministruluĭ Germanieĭ, la Bucureştĭ, d. conte Leyden s'a adresat ministruluĭ de externe Sturdza, acesta a explicat primaruluĭ Robescu prostia ruşinoasă pe care o făcuse administraţia comunală şi... consiliul comunal colectivist, după ce votase că *nu trebue* să se plătească d-luĭ Thiem, a votat că *trebue să se plătească.*

Ruşinea făcută Capitaleĭ şi ţăreĭ de colectiviştiĭ de la comună, a ajuns în dezbaterea publică prin interpelarea d-luĭ I. Grădişteanu, şi toată lumea a înscris'o la pasivul nemerniculuĭ regim care 'şĭ creează el însuşĭ umilinţĭ, chiar cînd nu caută niminĭ să'ĭ umilească.

Acum, ştiţĭ ce spun colectiviştiĭ?

Ci-că votul dintîiŭ al consiliuluĭ comunal a fost dat după dreptate. Nu era drept să se plătească nimic d-luĭ Thiem, pentru serviciile făcute.

Iar votul al doilea a fost dat după echitate. Este echitabil să se plătească serviciile făcute de d. Thiem.

Sunt adorabilĭ colectiviştiĭ!

«Dreptatea» e cînd îşĭ închipuesc onorabiliĭ că pot lovi în conservatorĭ.

«Echitatea»... atunci cînd le bate în picior vre-un ministru strein.

Atragem atenţia cititorilor noştrĭ asupra dezbaterilor urmate în şedinţa de erĭ a Camereĭ: Interpelarea d-luĭ G. Scorţescu, etc.

DIN STREINATATE

O carte roşie

Guvernul din Madrid a publicat, acum de curînd, o carte roşie cuprinzînd toate actele diplomatice schimbate între guvernul spaniol şi cel al Statelor Unite, de la ivirea chestiuneĭ cubane şi pînă la ultimatumul preşedintelui Mac-Kinley.

Aceasta carte este viŭ criticată de presa spaniolă care declară, că documentele ce conţine nu-s de ajuns să satisfacă legitima curiositate a ţăreĭ.

Imparcial invită pe membriĭ parlamentuluĭ să ceară să se facă lumină.

«Nimic, zice acest ziar, nu poate fi invocat în contra completeĭ divulgăriĭ a tuturor negocieriĭ-or. Ratificarea de S'at nu există, căcĭ ruptura este consumată. Ţara trebuie să cunoască deplorabilele greşeli carĭ aŭ condus'o pînă la războiŭ».

Acelaşĭ ziar blamează slăbiciunea diferitelor guverne, constată cu amărăciune că notele diplomatice schimbate, la început politicoase din partea Statelor-Unite, devin în mod progresiv mai energice pînă la sfîrşitul preşedinţieĭ luĭ Cleveland şi sunt în adevăr comînatorii cu Mac-Kinley, pe cînd comunicaţiile Spanieĭ sunt în tot-d'a-una concepute în termenĭ d'auriţĭ, tocmaĭ buniĭ ca se încurajeze pe Americanĭ.

Imparcial termină astfel:

«Departe de a satisface pe cine-va, această Carte roşie explică cum, văzîndu-ne mereŭ gata să primim reclamaţiile lor şi lipsiţĭ cu totul de energie şi de resoluţie, Yankeiĭ 'şĭ aŭ închipuit că pot să ne reducă aşa de uşor prin arme».

Balonul în războiŭ

Şi acum o curiositate.

Cu mare activitate se lucrează la Washington pentru organizarea unuĭ serviciŭ aerostatic pe lîngă armata americană.

Guvernul american a consacrat un credit de 400.000 dolarĭ (2,000 000 fr.) pentru organizarea acestuĭ serviciŭ. Astfel, din acest fond s'a cumpărat, zilele trecute, un balon destinat la o expediţie în Kondike (Alaska); guvernul federal a cumpărat acest balon cu 25.000 fr.; el nu a costat proprietarului saŭ decît 6000 fr.

Din Europa aŭ plecat la Washington maĭ mulţĭ aeronauţĭ ca să ia parte la organizarea acestuĭ serviciŭ.

Foreign

TRIBUNA LITERARA

Cestiuni didactice

Scrierea în şcoală

I

De Luni se ţine regulat în fie-care seară, la Universitate, şedinţele comisiuneĭ de peste 90 profesorĭ universitarĭ şi secundarĭ, întocmită pentru alcătuirea programelor, carĭ vor servi la punerea în aplicare a noueĭ legĭ, a învăţămîntuluĭ secundar şi superior.

Nu e intenţiunea mea să fac o dare de seamă de discuţiunile ce se fac în această şedinţă, căcĭ nu tot ce se discută în asemenea comisiunĭ este de domeniul public. Voiŭ să relevez însă, de o camdată, două cestiunĭ de cel mai mare interes pentru viitorul nostru învăţămînt: cestiunea scrieriĭ şi cestiunea îmbelor moderne, între carĭ în primul rînd, a limbeĭ materne.

D. dr. C. Istrati şi d. A. D. Xenopol aŭ constatat un lucru, că elevii carĭ *aŭ terminat chiar liceul* întreg, în general *nu ştiŭ să scrie*, şi să nu fie cu supărare profesorilor, pe carĭ îĭ priveşte această parte a învăţămîntuluĭ, cam aşa este.

Care să fie cauza?

Cauza principală este că nu s'a dat destulă atenţiune scrieriĭ în învăţămîntul secundar şi ceea ce se dă în acest învăţămînt sub titlul de *Caligrafie*, nu e întocmit aşa ca să poată duce la scop.

In scriere distingem două părţĭ: *scrierea corectă*, pe care e menit să o îngrijească profesorul de limba romînă, precum şi toţĭ ceĭ-l'alţĭ profesorĭ, care dau teme scrise elevilor; şi a doua: *scrierea frumoasă* saŭ *caligrafică*, pe care în învăţămîntul nostru o îngrijeşte profesorul de desen.

Pentru *scrierea corectă* n'a fost pînă acum nicĭ o îndrumare pentru profesorĭ, şi mai ales nu li s'aŭ dat ore anume de exerciţiĭ în acest sens, cum s'aŭ dat profesoruluĭ prusian, austriac, italian, francez, sub numele de *dictat*. Aceste exerciţiĭ sunt neapărat trebuincioase şi sunt de cel mai mare folos pentru elevĭ.

Dacă pentru *scrierea corectă* nu s'a făcut nimic în programele pînă acum în vigoare, pentru scrierea *caligrafică*, nu s'a făcut aşa cum trebue să se facă.

Să mă explic.

In loc să se spue în programele noastre, cum se spune d. e. în cele germane că «scopul *caligrafieĭ* din şcoală este scrierea *curată* şi *clară*», la noĭ se dă în programe pentru cl. I. «Noţiunĭ de istoria caligrafieĭ: originea şi utilitatea caligrafieĭ, despre formarea literelor, raporturile între literele micĭ şi marĭ de deosebite feluriĭ; formarea cifrelor în raport cu literele, scrierea cursivă, lapidară, rondă, batardă»; iar pentru clasa a II-a: «urmare de exerciţiĭ caligrafice asupra diverselor scrieriĭ; scrieriĭ ornate.»

Mă întreb acum: Ce folos pot trage copiiĭ din istoria caligrafieĭ, din originea şi utilitatea eĭ, din regulele pentru formarea literelor, etc. etc.? Şi în loc să le măsorĭ, cu milimetrul şi să le facĭ copiilor quadrate în scrierea verticală, saŭ romburĭ în scrierea înclinată şi să le arăţĭ cum să vire, cu măsură, literele în aceste quadrate saŭ romburĭ, nu e mai bine să arăţĭ elevilor literele pe tablă şi să le cerĭ să le scrie şi eĭ tot asemenea?

Făcîndu-ĭ apoĭ să scrie de repetite orĭ după modelul ce-l scrĭĭ singur pe tablă, şi căutînd să-ĭ controlezĭ mereŭ, de sigur că vor profita mai mult din ora de caligrafie, de cît dacă le dai numaĭ modelul înainte şi le impuĭ ca o oră întreagă să *deseneze* (nu să scrie) litere cursive, ronde, batarde, ornate, neornate, etc.

Această scriere, nu desenare a literelor, trebue să se facă cu multă stăruinţă din partea profesorilor, chiar din cursul primar, lăsînd fie-cărui elev individualitatea sa într-cît poate fi individualitate la fie-care om, chiar şi în felul de a face literele, să ne îngrijim ca eĭ să scrie uşor şi degajat (termin cam barbar, dar în grabă nu găsesc altul), să'ĭ oprim pe elevĭ de a-şĭ vîrĭ nasul în hîrtie, cînd scriŭ, şi de a'şĭ strica astfel ochiĭ şi peptul, să le impunem să ţie condeiul corect în mînă, nu cu degetele încîrligate, cum am avut aşa de adesea-orĭ ocazie să constat, cînd daŭ elevilor temă în clasă.

Voiŭ să arăt cum am învăţat caligrafia

www.dacoromanica.ro

după metodul învechit, dar foarte bun, nemţesc, şi'mi aduc cu plăcere aminte de institutorul *Iosef Felsmann* din Lugoş, care m'a învăţat. Spunea un cuvînt, d. e. *das Haus*, mi-l scria pe tablă, întîiŭ cu litere germane, apoi cu litere latine. Apoi ne comanda Haarstrich zwei, eins zwei *a* zwei, eins zwei, etc, adică *d* linie subţire (dacă litera începe cu linie subţire, căci sunt şi litere cari încep cu literă apăsată Schattenstrich) doui, unu doui, *a* doui, unu doui, etc După ce scriam astfel un cuvînt, apoi altul şi altul.până ce formam o propoziţiune, repetam scrierea acestor propoziţiuni tot sub comanda de *eins zwei* şi profesorul ne făcea să scrim din ce în ce mai repede, astfel că pe lîngă scrierea uşoară ne făcea să ajungem şi la scriere repede. Acest metod, învechit dar bun german, ar trebui introdus la noi şi rezultatele sunt convins că ar fi mulţumitoare.

II

Nainte de a vorbi despre partea a doua şi mai importantă a scrierei: *scrierea corectă*, (despre care o să vorbesc, cînd voiŭ trata o altă cestiune, aranjarea materialului, predat la limba română). voiŭ să arăt pe scurt ce rol se dă scrierei în şcoalele din diferitele state culte ale Europei. Incep cu ţările, în cari se primesc elevii în gimnaziŭ, cu mai puţină pregătire şi în vîrstă mai fragedă ca la noi, după ce aŭ făcut numai o parte a cursului primar, apoi, voiŭ trece şi la ţările, în cari copiii trec în gimnaziŭ, după ce aŭ *terminat* cursul primar.

In şcoalele din Prusia, Bavaria, Saxonia, Würtemberg, Baden şi în şcoalele din Francia, copii se primesc în gimnaziŭ (real saŭ clasic) la vîrsta numai de 9 ani, cu cunoştinţele cam a trei clase primare, citire, scriere şi aritmetică foarte restrînsă; unele gimnasii aŭ chiar şi clasă preparatoare înainte de intrare în gimnasiŭ, în care primesc pe copii la vîrsta de 8 ani şi numai cu cunoştinţa cursului inferior primar. In aceste ţări cursul de gimnasiŭ şi liceŭ, ţine 9 saŭ chiar 10 ani şi se împarte în:

a) diviziune *elementară* de 3 clase, numite în Francia *classe preparatoire*, *huitième* şi *septième*, iar în Germania aproape în toate statele *sexta*, *quinta şi quarta* (afară de Würtemberg, unde aŭ numirea de cl. I. II. III); alături cu această divisiune a gimnasiului este, în Germania, *höhere Volksschule* pentru cei ce n'aŭ intenţie să facă cursuri superioare;

b) diviziune *de gramatică* saŭ *curs mediŭ*, tot cu trei clase, în Francia *sixième*, *cinquième quatrième*, iar în Germania III B, III A, II B; alături cu această divisiune sunt în Germania aşa numitele *Burgerschulen*, pentru cei ce se pregătesc pentru viaţa practică;

c) divisiune *superioară*, de 3 saŭ 4 clase, numite în Francia *troisième*, *seconde*, *rhetorique* şi *philosophie*, în Germania II A, I B şi I A.

Fiind astfel organizat învăţămîntul secondar şi primindu-se copiii, o repet, cu studii necomplecte primare şi în vîrstă numai de 8—9 ani, e natural ca să se dea atenţiunea cuvenită scrierei în clasele inferioare, care lasă mult de dorit, dar nicăeri în lume nu este combinată, ca la noi, cu *istoria* şi alte baze ale cărora şi nu are de scop, ca la noi, să înveţe pe copii numai cu *desenarea cu caturi*, a literelor ornate şi neornate, facute nu în totdauna în mod prea estetic.

Aceste lecţii de caligrafie se fac de profesorul de limbă materna, în cîte 20 minute, mult 30 minute de odată şi în total în cîte 1 saŭ 2 ore (împărţite în de două ori atîtea lecţii pe săptămînă de clasă, şi aŭ de scop indicat prin programă chiar (cum am arăta şi mai sus) să-l facă pe copii să dobîndească scriere curată şi clară (Reinlichkeit und Deutlichkeit der Schrift).

In State unde copiii se primesc în gimnaziŭ (ca la noi) cu învăţămînt primar complect (ca Austria, Italia, Danemarca, etc., sunt ceva mai reduse orele de scriere şi se mărginesc numai la cl I-a şi a II-a.

In noile programe se dă la noi destulă atenţiune scrierei: 2 ore în cl. I, 2 în cl. II şi 1 în cl III. Aceste ore repartizate în jumătăţi de ore (căci cîte o oră de scriere încordată e prea grea pentru copii) şi făcute cu rost, pot să aducă mult folos copiilor pentru viaţa practică.

Profesorul de desen, poate destina, la *desen* ore (dar şi acestea foarte cu economie) şi diferitelor feluri de scrieri ornate, rondo, batarde, etc. Acestea însă nu pot fi nici odată *scopul scrierii* în şcoală.

Cum se să facă lecţiile de caligrafie? Cel mult lecţiile de pură *caligrafie*, cari chiar dacă se mai menţin trebuesc mult reduse, ar putea fi date destinîndu-se d. e. cel mult una din orele claseĭ I în acest scop), profesorului de *limba română*, care deodată cu dictatul s'ar putea servi de aceste ore pentru scriere de poesii, scrisori, diferite acte, (note, recipise, avisuri, contracte, etc), teme corectate şi a.

Despre *scrierea corectă* voiŭ vorbi în numărul viitor, cînd voiŭ trata despre predarea limbeĭ materne.

Virgiliu Popescu.

INFORMAŢII

Comitetul partidului conservator din Birlad a hotărît, d. Teodor Emandi retrăgîndu-şi candidatura, să dea concursul său d-lui *Lupu Costake* la alegerea de balotagiŭ ce se va face Simbătă acolo.

Iată şi telegrama ce am primit aseară, în această privinţă, din Birlad:

Birlad, orele 5 seara.

Comitetul partidului conservator luînd act de declaraţia domnului Teodor Emandi, că-şi retrage candidatura de la alegerea de balotaj şi considerînd că în interesul întregeĭ opoziţii este ca guvernul să rămîie şi de astă dată învins, a hotărît să dea concursul d-luĭ Lupu Costake, candidat al opoziţieĭ.

(ss) Gheorghe Emandi, căpitan Goliad, Ion Lupu, Negură, Ivanciu Simionov, Teodor Emandi, Stamatescu, Ghinescu, dr. Şraboer-Tuduri, Ion Emandi, Mihalache Gheorghiu, Gregoriade, Cristescu.

Sălile de cursuri cari sunt actualmente la dispoziţia diferitelor facultăţi, sunt absolut insuficiente şi din această cauză cursurile se fac în mod neregulat şi facultăţile sunt împrăştiate prin oraş.

E vorba ca din această cauză, chiar în cursul acestei vacanţe parlamentare, Senatul să se mute din localul pe care îl ocupă în Palatul Universităţii şi să lase întreagă acea aripă a palatului pentru uzul facultăţilor.

Biuroul Senatului s'a consfătuit ieri timp de o oră, pentru a putea găsi un local, unde maturul corp să poată ţine şedinţele pe viitor.

Este vorba de băile Eforieĭ.

A. S. R. Principele Ferdinand, însoţit de d. aghiotant colonel Presan, a plecat aseară la orele 10.30, la Birlad, ca să ia parte la banchetul oferit de ofiţerii regimentului 4 de roşiori.

Trenul princiar soseşte la Birlad, azi, Vineri, la orele 8 dimineaţa.

Banchetul va avea loc la orele 12 din zi.

A. S. Regală va părăsi oraşul Birlad la orele 2.30 d. a. cu un tren special şi va sosi în capitală, prin gara Cotrocenĭ, la orele 9.30 seara.

Criza guvernamentalilor

De cîte-va zile se manifestă în rîndurile guvernamentalilor o arzătoare dorinţă de a se restabili vechea unitate a partidului liberal. Unii guvernamentali simt deja că guvernul este atît de uzat, că majorităţile sunt atît de demoralisate, în cît va fi imposibil ca această situaţie să dureze pînă la toamnă. De aici stăruinţa unora ca înainte de a se închide Corpurile Legiuitoare, guvernul să fie somat a face o promisiune solemnă că va începe cît de curînd toate demersurile pentru reînchegarea partidului.

A ceea secţă însă, care dicteazăîn guvern şi în partid, simţind acest curent şi prevăzînd un pericol ce ar putea rezulta de aici pentru dînsa, s'a grăbit a turna un duş rece asupra acelora, cari vreaŭ pace. Acest duş rece s'a administrat prin Voinţa Naţională *de Miercuri, în următorii termeni:*

«In cît pentru noi, nestrămutaţi în credinţele şi menirea partidului naţional-liberal ne vom încorda cu energie forţele, spre a duce mai departe lupta în contra tuturor adversarilor, încurajaţi întru aceasta de ţara întreagă, care a refuzat pînă astă-zi să recunoască existenţa grupării de la *Drapelul*».

***

Acest refus categoric de a se încerca o împăcare generală în partid, a surprins pe mulţi guvernamentali şi 'i-a indispus, căci prin aceste rînduri secta reprezintată prin Gogu Cantacuzino, vrea să spună clar, că:

— Partidul liberal sunt eu.

Totuşi, aceia cari vreaŭ pacea, nu s'aŭ lăsat a fi intimidaţi de Gogu Cantacuzino şi aŭ decis să ia cuvîntul la consfătuirea majorităţilor.

Delatorul Sturdza a fost dinainte încunoştinţat de d. C. Stoicescu că i se vor face somaţii în acest sens.

***

Consfătuirea majorităţilor urma să se ţină aseară. In ultimul moment însă delatorul Sturdza, aflînd că vrea să vină şi d. Eugen Stătescu, ca să facă oare-cari declaraţii importante. a contra-mandat întrunirea. de frică, pe azi după amiază, convocînd numai pe vr'o 10—15 aleşi pe aseară la d. C. Nacu.

Ieri delatorul Sturdza a făcut o visită d-luĭ Stătescu, rugîndu-l să renunţe la ideia de a lua cuvîntul în sensul indicat mai sus.

***

Intre guvernamentali e o adevărată criză din această causă. Mameluciĭ şi lichelele aprobă tot ce li se comandă din partea sectei, iar ceĭ l'alţi, printre cari putem cita pe d-niĭ Stoicescu, Girboviceanu, N. N. Săveanu, Em. Grădişteanu, Virvoreanu, Cireşeanu, etc, sunt foarte plictisiţi de încăpăţînarea unor miniştri şi prevăd un desastru colosal pentru partidul liberal.

***

In gruparea aurelianistă se ştie de cîte-va zile despre criza ce domneşte în sînul guvernamentalilor şi din această causă drapeliştiĭ mai bătrînĭ consiliază mereŭ să se suspende ori-ce acţiune mai energică pe cîte-va zile, pînă se va vedea resultatul acesteĭ crize.

Sentimentele drapeliştilor sunt împărţite: unii ar admite pacea cu oare-cari condiţii onorabile, dar majoritatea lor nici nu vrea să audă de aşa ceva fără decapitarea delatorului Sturdza.

Aceasta este situaţia în acest moment. Ea se va limpezi însă la consfătuirea ce se va ţine azi după amiază.

D. Iancu Brătescu, fost ajutor de primar, a fost victima unuĭ grav accident, eri dimineaţă.

Pe cînd se preumbla cu trăsura la sosea, caiĭ aŭ luat vînt şi trăsura s'a răsturnat.

D. Brătescu a fost lovit la faţă, suferind şi grave contuziuni la corp.

Servitorul d sale a avut un picior fracturat.

Trimitem d-luĭ Brătescu urările noastre de grabnică însănătoşire.

La facultatea de teologie română ortodoxă din Cernăuţi sunt înscrişi în semestrul present 60 de studenţi, printre care 8 sîrbi, din Ungaria (2), din Croaţia (1) şi din Bosnia şi Herţegovina (5).

De aici resultă că buna reputaţie a acestei facultăţi, unde şi-aŭ urmat studiile şi Timuş de Argeş, archereul Conon, arhimandritul Varlam, etc., se afirmă plină şi în Bosnia şi Herţegovina.

M. S. Regina a sosit Miercuri seara la orele 8 la Viena.

La gară a fost primită de d. Emil Ghica, ministru plenipotenţiar al ţăreĭ, şi de întreg personalul legaţiuneĭ.

După ce s'a întreţinut cîte-va minute cu persoanele prezente, M. S. a continuat călătoria la Neuwied, unde a sosit aseară.

Citim în *Dreptatea*:

D. Nicorescu, nenorocosul candidat guvernamental a plecat la Birlad, investit de d-niĭ Cantacuzino şi Palade cu puteri discreţionare, să facă ce va voi pentru a şi asigura reuşita.

Ajuns la Birlad, d. Nicorescu a voit să-şi pună în aplicare puterile ce i s'aŭ dat, dar prefectul, cu care e în ceartă personală, nu-i prea dă voie să facă ce voieşte.

După ştirile pe cari le primim din Bîrlad, căderea d luĭ Nicorescu e asigurată.

D. Nicorescu e foarte urît de Bîrlădeni, mai ales din causa ultimeĭ d-sale atitudini în politică.

D. Nicorescu a rugat pe Chiriţopol să se ducă la Birlad să facă «propagandă».

Aflăm că se urmează negocieri diplomatice între guvernul romîn şi guvernele bulgar şi sîrbesc în privinţa pescăriluluĭ pe Dunăre.

Un gheşeft de un milion şi jumătate leĭ

S'a depus în Cameră un proiect de lege pentru acordarea unuĭ baciş de 1,500,000 leĭ principeluĭ Grigorie M. Sturdza.

Iată cum stă chestia:

Miniştrii de interne şi de finance aĭ Moldoveĭ din anul 1854, aŭ sequestrat întreaga avere mobilă a prinţului Grigore M. Sturdza, de pe moşiile Cosmeşti şi Cristeşti, din judeţul Suceava.

In urmă, întreaga acea însemnată avere a fost vîndută prin licitaţie şi valoarea eĭ a fost încasată, reţinută şi întrebuinţată în totalitatea eĭ de către fiscul Moldoveĭ.

Ca motiv al acesteĭ sechestrări, guvernul de atunci a pus înainte faptul că prinţul Sturdza luase serviciŭ în rîndurile armateĭ otomane, în luptă cu armatele ruseşti, cari ocupaŭ pe atunci Moldova.

Prinţul Gr. M. Sturdza, îndreptînd îngrijirile sale către autorităţile judecătoreşti. tribunalul de Iaşi, prin sentinţa sa din 1883, după o serie de şedinţe şi după efectuarea unor lucrări preparatorii la faţa loculuĭ, prin martori şi experţi, decide ca Statul să răspundă petiţionarului suma de 500 mii leĭ, cu procentele eĭ pe timp de 10 ani, de la 1854, conform codului Calimach, şi cu procentele legale pentru acea sumă de la data reclamaţiuneĭ.

De către Stat şi reclamant dusă cestiunea înaintea instanţeĭ superioare, Curtea de Apel din Iaşi respinge apelul Prinţului Sturdza şi, reformînd sentinţa primeĭ instanţe, debutează pe prinţul Sturdza de pretenţiunile sale.

Cel mai de căpetenie argument, de care s'a servit Curtea întru aceasta, a consistat în următorul considerat:

«*Considerînd că aplicarea sechestruluĭ este un fapt de rezbel, un mijloc întrebuinţat de armată în contra luĭ Grigore Sturdza, pentru că intrase în armata inamică şi Statul nu poate fi constrîns prin judecată la plata daunelor provenite din causa rezboiuluĭ*, regularea unor asemenea despăgubiri este de competinţa putereĭ legiuitoare».

Guvernul şi partidul liberul găsesc, astăzi, că e mare nedreptate şi un raport a fost adresat Camereĭ, pentru repararea prejudiciului ce a suferit prinţul Sturdza.

Raportul recomandă plata sumeĭ de 500 miĭ leĭ, cu dobînzile lor legale de la 1854 pînă astă zi.

Totalul se ridică la 1.500,000 leĭ.

ECOURI

Simbătă, 16 c., va avea loc deschiderea *Grădineĭ Teatruluĭ Jigniţa*, sub conducerea d-lor *Finchelstein* şi *Segelescu*.

DIVERSE

DIN CAPITALA

Din tîrgul Moşilor.—Astă noapte pe la orele 1, o dramă sîngeroasă, prima din anul acesta, s'a petrecut în tîrgul Moşilor.

După o beţie în regulă, la un circiumar din tîrg, numitul Ilie Georgescu, cînd a fost vorba de plată, beţivii s'aŭ luat la ceartă.

Circiumarul Georgescu, văzînd că regularea socoteliĭ întîrzie, intervine în discuţie.

De unde se certaŭ între dînşiĭ, ceĭ treĭ beţivi cad pe dată de acord şi cîte şi treĭ se reped asupra circiumarului. Unul dintre dînşiĭ numitul Gr. Stănescu, văzînd că circiumarul ar putea să'l răzbească, se înarmează cu un cuţit şi i-a dat o puternică lovitură în partea stîngă a gîtuluĭ. Lovit de moarte, Ilie Georgescu cade în nesimţire, scăldat în sînge

Sgomotul produs de această învălmăşeală a atras pe toţi retardatariĭ din circiumile bîlciuluĭ.

Poliţia a sosit şi ea la faţa loculuĭ şi agenţiĭ forţeĭ publice aŭ reuşit să pună mîna pe doui din agresori. Aceştia sunt, Gr. Stănescu, acel care a lovit cu cuţitul pe circiumar, domiciliat în şoseaua Vitan, 86, şi cel d'al doilea Dumitru Gheorghe din fundătura Barbă-roşă. Cel d'al treilea complice, un comisionar de stradă, care răspunde la numele de Simion, a reuşit să se facă nevăzut Poliţia îl caută şi acum.

Cei doui sunt arestaţi la poliţie. Rănitul, a cărui stare este gravă, a fost transportat la spitalul Colentina.

DIN TARA

Intre sătenĭ şi gnarzii cîmpeni. — Mai mulţi locuitori din comuna Iazu, aŭ fost surprinşi de către gnarzii cîmpeni, cu vitele la păşune, pe moşia Bucu din judeţul Ialomiţa.

Gnarzii voind să ducă vitele la oborul de gloabă, ţăranii s'aŭ opus şi o ceartă teribilă se naşte, urmată de o bătae în regulă.

Unul dintre gnarzi, numitul Cristea, văzînd opunerea ţăranilor, a tras un foc de revolver asupra lor şi a lovit drept în piept pe Ioniţă Zugravu. Acest guardul, foarte grav bătut, cît şi rănitul, aŭ fost transportaţi în îngrijirea spitalului.

Ceĭ-l'alţi locuitorĭ aŭ fost arestaţi în arestul comunal.

RESBOIUL ISPANO-AMERICAN

(Serviciul «Agenţieĭ Române»)

DIN EDIŢIA DE SEARA

Gibraltar, 14 Maiŭ.—Incrucişătorul austro-ungar *Kaiser Frantz Joseph* a sosit din Lisabona pentru a se aproviziona cu cărbuni. Incrucişătorul aşteaptă aci ordine.

New-York, 14 Maiŭ.—*O ştire venind din cap Haiti, dar neconfirmată, zice că escadra amiralului Cervera este la Cienfuegos.*

O depeşă din Key-West ziarului Post *zice că ştirile provenind din escadra de blocare, confirmă faptul că amiralul Sampson a părăsit Havana Luni, cu mai multe cuirasate de escadră şi încrucişătoare cuirasate.*

Madrid, 14 Maiŭ.—O criză ministerială se consideră ca iminentă. Se crede că ministrul de finanţe o va provoca în viitoarea şedinţă a consiliuluĭ.

Călătoria la Gibraltar a d luĭ Goschen, prim lord al amiralităţiĭ engleze, produce aci o oare-care impresiune.

Garnisona din Algeziras, la 41 kilometre la Vest de Gibraltar, a fost întărită în mod considerabil.

Ziarele angajează guvernul să construiască baterii pe înălţimele cari domineză Gibraltarul.

San-Francisco, 14 Maiŭ.— Expediţia pentru Filipine a plecat eri după amiază.

Tien Sin, 14 Maiŭ. — Prinţul Enric al Prusieĭ a plecat din Peking mergînd la Tokio.

DEPEŞILE DE AZI

Infrîngerea americanilor la Manila

Madrid, 14 Maiŭ. — Ştiri din Manila zic că încrucişătorul american *Baltimore* a fost scos din serviciŭ din causa avariilor ce a suferit.

Americanii aŭ încercat să debarcheze la Binacayan cu arme şi muniţiuni. Trupele spaniole ocupînd poziţiuni bune, aŭ lăsat pe americani să opereze debarcarea lor, apoi s'aŭ aruncat asupra lor punînd mîna pe armele şi muniţiunile lor.

Pretins spion

Madrid, 14 Maiŭ.—Locotenentul Sobral se află de mult timp la Madrid. Ştirea despre arestarea sa este o născocire ridiculă.

Terror *a părăsit Martinica, după ce a reparat avariile sale.*

Expediţia la Filipine

San-Francisco, 14 Maiŭ.—Expediţia pentru Filipine a plecat eri. Ea numără 2500 de oameni şi duce provisiuni pentru un an, precum şi o mare cantitate de muniţiuni.

Răscoala în Caroline

Madrid, 14 Maiŭ.—Răscoala din provincia Paganasiran creşte.—Insulele Caroline s'aŭ răsculat. — Indigenii comit acte de violenţă de tot felul.

Pregătiri americane

Washington, 14 Maiŭ.—Azi a fost o conferinţă între d-niĭ Mac-Kinley, d. Long, d. Alger, generalul Miles şi membriĭ comisiuneĭ strategice a marineĭ.

Se asigură că s'a decis că dacă escadra amiralului Cervera rămîne blocată la Santiago, atunci se va întreprinde într'un termen scurt operaţiuni active în contra Porto-Riculuĭ, Cubeĭ şi Filipinelor.

Key-West, 14 Maiŭ.—Cuirasatul de escadră american, Oregon, *a sosit.*

Corpurile Legiuitoare

CAMERA DEPUTAŢILOR

Şedinţa de la 14 Maiŭ

(Urmare)

La ordinea zileĭ, proectul de lege pentru recunoaşterea ca persoană morală, a societăţeĭ *Preseĭ*.

D. B. Misir cere a se prezenta Camereĭ statutele societăţeĭ Preseĭ, spre a se vedea dacă nu e periculoasă siguranţeĭ Statuluĭ. In acelaşĭ timp, d-sa reclamă să se prevadă în lege, că numai cetăţenii romînuluĭ aŭ dreptul de a representa societatea.

Proectul se ia în considerare.

La art. 1. se propune un amendament, după care comitetul să se compună din 5 persoane, cetăţeni romîni.

Amendamentul se primeşte.

D. C. Popovici depune un alt amendament, după care numaĭ Romînii să aibă dreptul de a fi membri ai societăţeĭ Preseĭ.

Amendamentul se primeşte.

Legea în total este votată cu 69 voturi pentru, 4 fiind contra.

D. *Ferechide*, în numele guvernului, roagă pe d. Scorţescu să consimtă a'şi dezvolta interpelarea, după votarea a două credite, pe cari le reclamă interese superioare de Stat.

Creditele cerute sunt acela al palatuluĭ poştelor şi al spitaluluĭ de alienaţi.

D. Scorţescu consimte.

D. N. Fleva interpelează guvernul asupra călătorieĭ Principeluĭ Ferdinand la Bîrlad.

D-sa întreabă pe ministrul de războiŭ şi pe preşedintele consiliuluĭ, cum aŭ putut permite ofiţerilor regimentuluĭ 4 de roşiori de a oferi un banchet, pe care A. S. R. nu putea să'l refuze, în ajunul uneĭ alegeri.

Această invitaţiune a dat ocaziunea de a se interpreta vizita ca electorală şi d sa protestă, în contra întrebuinţăreĭ Principeluĭ Ferdinand ca agent electoral.

Voci. *Protestăm, protestăm.*

D. D. Sturdza, preşedintele consiliuluĭ, declară că nu va răspunde la această interpelare, pe care o consideră ca necuviincioasă.

Aspra credituluĭ de 1.380.000 leĭ pentru terminarea palatuluĭ poştelor, ia cuvîntul d. *Mincu*. D-sa condamnă sistemul creditelor suplimentare pentru clădiri.

D. Ferechide declară că guvernul care a prezentat proectul a fost indus în eroare de funcţionariĭ însărcinaţi cu facerea devizuluĭ. Recunoaşte că acest personal tecnic nu şi-a făcut datoria.

Fiind-că însă lucrările sunt avansate, d-sa cere votarea creditului, în afară de care nu va maĭ fi nevoe de cît de 400 000 leĭ, pentru terminarea palatuluĭ.

D. N. Fleva vroeşte să ştie ce măsuri a luat guvernul, în contra funcţionarilor cari aŭ indus în eroare, în această afacere.

Se cere închiderea discuţieĭ.

D. I. Poenaru-Bordea vorbeşte contra. D-sa vrea să se facă lumină, în chestia arătărilor falşe, căci i s'a afirmat, că—atunci cînd s'a cerut creditul—nici planuri nici devizuri nu existaŭ.

Discuţia se închide. Proiectul se ia în consideraţie.

D. I Mincu, la art. 1, propune ca să se specifice, în lege, că creditul cerut nu e numaĭ pentru compania anuluĭ curent, ci pentru toate campaniele de lucru, ce va necesita această clădire.

D. Ferechide refuză.

D. Al. Marghiloman e surprins de vorbele d-luĭ ministru de interne. D sa explică că atunci cînd s'a votat creditul, Camera nu a votat de cît un *desideratum*, de oare ce nu numaĭ planurile noului palat—nu se cunoşteaŭ, dar nici chiar detaliile. Maĭ tîrziŭ numaĭ s'a studiat proiectul. Seful serviciuluĭ, şi astă zi în funcţiune, nu a putut fi dar complice cu ministrul respectiv.

Oratorul afirmă că proiectul a fost studiat de maĭ mulţi architecţi streini. Lucrarea a fost modificată, în cursul construcţieĭ, aşa cum se face tot d'auna. De altmintrelea, chestia va fi maĭ bine lămurită la Senat, unde se află d. Lascar Catargiŭ.

D. Marghiloman termină declarînd că s'a comis o nedreptate faţă cu administraţia guvernuluĭ trecut. Ea ar fi fost evitată, dacă un simbure politic nu s'ar fi amestecat în discuţie.

D. *Ferechide* răspundec ă nu a emis o părere a sa. Ministrul a raportat numaĭ răspunsul ce i s'a dat de personalul technic, pe care nu'l garantează, nici nu se solidarizează cu dînsul. Studiul planuluĭ arată numaĭ că creditul cerut era insuficient.

D. *Poenaru-Bordea*. Planul s'a făcut în urmă.

D. *Ferechide*. Vă înşelaţi. Planurile aŭ servit la licitaţiune, ca şi la cererea creditului. Personalul technic ştia cît trebue să coste palatul; el însă nu şi a facut datoria şi asupra lui cad toate responsabilităţile.

Nu a vroit să acuze pe nimeni şi blamul săŭ nu priveste guvernul trecut.

Ministrul termină, spunînd că astfel trebuesc înţelese cuvintele sale.

Proiectul se votează.

Se votează de asemenea şi creditul de 500.000 leĭ pentru spitalul de alienaţi de la Socola, lîngă Iaşi.

D. *C. Dobrescu-Argeş* îşi dezvoltă interpelarea, cu privire la reaua administraţie şi ingerinţele electorale ale unuĭ subprefect din judeţul Argeş.

D. Ferechide răspunde că clienţii d-luĭ Dobrescu nu sunt de cît niştepuşcăriaşi recidivişti.

Interpelarea d-luĭ I. Malla, adresată ministrului lucrărilor publice, se amînă pe mîine.

D. I. Poenaru-Bordea declară, că de oare ce primul ministru i-a făgăduit, că mîine va cere creditul pentru construirea liniei Ploeşti Buzăŭ-Slobozia, aşteaptă pînă mîine, reservîndu-şi dreptul de a face reflecţiunile sale, în caz de nedeplinirea promisiuneĭ date.

D. V. Epurescu *propune ca mîine, ultima zi a sesiuneĭ, Camera să ţină şedinţă şi dimineaţa. de la orele 8-12. de oare ce maĭ sunt cîte-va proecte de legĭ, cari trebuiesc votate.*

Camera consimte.

D. G A. Scorţescu *îşi desvoltă interpelarea sa cu privire la intervenirea forţeĭ armate, cu prilejul manifestaţieĭ naţionale din Iaşi, în ziua de 3 Maiŭ.*

Oratorul face istoricul reprezentaţieĭ dată în folosul Ligeĭ Culturale ieşene. Arată succesul eĭ şi în special al sceneteĭ *Visul Romînieĭ*, al căreia autor e d. locot.-colonel Teişanu.

Chemat pe scenă de publicul entuziasmat, d. Teişanu a fost nevoit să apară un moment.

In urma intervenţieĭ consulului austriac, militarul a fost pedepsit.

Oratorul trece apoĭ la manifestaţia de la 3 Maiŭ şi arată, în ce mod s'a produs ciocnirea între cetăţeni şi gendarmi.

D sa cere să se stabilească responsabilităţile. E vinovat prefectul de poliţie saŭ comandantul pieţeĭ? S'o declare ministrul.

D. Scorţescu găseşte aici o ciudată şi tristă coincidenţă.

Pe cînd în Ardeal, guvernul unguresc oprea slujbele bisericeşti şi întrunirile Romînilor, în ţară—guvernul d-luĭ Sturdza scotea armata pe stradă, pentru a opri manifestaţiile patriotice ale poporului.

— Se observă preşedintelui că adunarea nu maĭ e în număr.

Cestorii fac constatările.

Şedinţa se prelungeşte peste ora 6.

D. *Delimarcu*. Sunt 60 de deputaţi prezenţi.

D Fleva. *Atunci plec eu şi nu veţi maĭ fi în număr.*

D. Delavrancea. *Vă rog să constataţi, d-le preşedinte, dacă Adunarea maĭ e în număr, în urma plecăreĭ d-luĭ Fleva.*

D. *C. Dimitrescu-Iaşi*, care prezidează. Nu aveţi cuvîntul.

D. Delavrancea. *Am dreptul să ridic ori cînd acest incident.*

Se produce un tumult îngrozitor. Mameluciĭ zbiară la d. Delavrancea, care continuă a atrage atenţia preşedintelui asupra faptuluĭ că Adunarea nu maĭ e în număr.

D. Epurescu ţipă ca un epileptic, bătînd cu pumniĭ în pupitru. Mărgăritescu, Filipoiu, G. Nacorescu, C. Brătianu, pînă şi dr. Cantacuzino vociferează.

D. *Delavrancea* cere din noŭ să se constate dacă Adunarea e în număr. Nu puteţi ţinea şedinţă.

D. *Sturdza*, furios, strigă preşedintelui să pună la ordine pe d. Delavrancea.

Scandalul continuă cît-va timp încă, şi regulamentul este călcat în picioare.

www.dacoromanica.ro

Şedinţa urmează, numai cu 58 deputaţi prezenţi.

D. *G. Scorţescu*, continuă cu dezvoltarea interpelarei sale. Vorbeşte de chestia naţională şi de înăbuşirea mişcării naţionale. Citeşte discursul baronului Vasilco, în parlamentul austriac, asupra mişcărei naţionale de la noi şi din Ardeal.

Intr'o altă ordine de idei oratorul se ocupă de alegeri şi în special de alegerea de la Iaşi şi de reuşita generalului Manu. Arată compunerea colegiului al 2-lea de Senat din acel oraş şi termină, spunînd că, în urma acestei întîmplări, nu rămîne guvernului de cît să se retragă.

D. *Ferechide* arată o telegramă a prefectului Gheorghian, care spune că de acest incident leşenii nu aŭ aflat de cît a doua zi, aşa de puţin remarcabil a fost.

Scandalul, de care a vorbit d. Scorţescu, a fost provocat de un fost deputat conservator, A. C. Cuza.

In întreruperile Camerei, d. Ferechide se ocupă de alegarea de la Iaşi şi declară că amicii interpelatorului aŭ votat pentru d. general Manu. Nu crede că guvernul trebue să se retragă, în urma alegerei de la Iaşi, căci ţara liberală o reprezintă majoritatea parlamentară.

D. *D. Sturdza* atacă opoziţia liberală, care merge cu conservatorii. Cere deputaţilor dizidenţi să şi dea dimisiile din Cameră, pentru ca să vadă dacă mai posed încă încrederea alegătorilor.

Asupra cazului de la Iaşi primul-ministru zice că *melodrama* (!?) colonelului Teişanu are un caracter iredentist, de oare ce reprezintă ţările romîne, unite sub aceeaşi Coroană.

Iredentismul a fost condamnat de toţi bunii Romîni, carî aŭ creat Romînia actuală. Politica aceasta nu poate fi aprobată de d-sa, «*pentru că a vrea cine-va ceea ce nu poate avea, este ceva imposibil nebunesc*».

Ceea ce s'a făcut la Iaşi cu *melodrama* (!?) este ceva nesocotit. Un militar nu are dreptul să se amestece în politică.

Condamnă purtarea colonelului Teişanu, care nu trebuia să iasă pe scenă. El a comis un act de indisciplină, într'un moment de absenţă de minte complectă şi trebuia pedepsit.

Contestă că ar fi fost vre-o intervenţie streină. Generalul Iarca, din propriul său impuls, a pedepsit pe colonel. După ce însă pedeapsa a fost dată, miniştrii Rusiei şi Austriei aŭ venit la d. Sturdza şi arătîndu-i rapoartele ce aŭ făcut guvernelor lor, i aŭ spus că ceea se s'a făcut la Iaşi e rău.

Vorbind de chestia trădării, d. Sturdza spune că actul adus de d. Take Ionescu a fost falşificat. Citeşte *Telegraful Romîn*, care spune că rău a făcut d. Take Ionescu că s'a servit de asemenea acte, a căror autenticitate nu o poate nici constata, nici contesta.

Termină, zicînd că opoziţia inventă enormităţi în fie-care zi.

D. *Delavrancea*, în chestie personală, execută pe primul-ministru.

D. *Sturdza* părăseşte Camera.

D. *G. Scorţescu* de asemenea vorbeşte în chestie personală.

La orele 7 jumătate şedinţa se ridică.

Şedinţa de la 15 Maiŭ

(Şedinţa de dimineaţă)

Dosi anunţată pentru orele 8, totuşi la această oră, nu se aflaŭ în incinta Camerei de cît vre-o cîţi-va deputaţi.

La orele 9, Camera însă nu este în număr pentru a se deschide şedinţa.

De-abia la 9.15 ore, d. *C Nacu* poate deschide şedinţa, cu 93 deputaţi prezenţi.

La ordinea zilei, proiectul de lege pentru modificarea legei sanitare.

Proiectul se ia în consideraţie, iar articolele modificate se votează cu iuţeala fulgerului, fără nici o discuţie, în mijlocul inatenţiei generale şi a unui zgomot de bîlciŭ.

După fie care articol, citit de raportor, d. dr. Cantacuzino, se aude glasul d-lui Nacu:

— *Pun la vot articolul.*

Şi tot d-sa adaogă, imediat:

— *S'a adoptat.*

Discuţia (!?) asupra acestei importante legi a durat exact cinci minute.

Legea în total este votată cu 67 voturi, contra nefiind nici unul, de oare-ce deputaţii din opoziţie nu aŭ votat.

D. *Nae Stătescu* cere, ca procedîndu se la alegerea a doi membri în comisiunea pentru verificarea socotelelor Statului, preşedintele să lase urna la locul, ei pentru ca să nu se poată controla voturile.

Se produce un mare tumult. Mameluciĭ încep să vocifereze, iar urna se preumblă prin mîinile deputaţilor.

In cele din urmă, urna rămîne pe tribună:

Se procede la vot cu apel nominal.

D. Horia Rosetti, cestor, se postează lîngă urnă, şi primeşte buletinele de la deputaţi.

Altercaţiunile şi vociferările continuă, de astă dată între însuşi mameluci.

Votarea se face în mijlocul unuĭ mare sgomot.

D. *N. Fleva* protestează în contra flagrantei călcări a regulamentului Camerei, în şedinţa de erî, cînd s'a hotărît, cu 59 de voturi, prelungirea şedinţei peste orele 6.

D sa deplînge aceste procedeuri, carî compromit şi mai mult partidul liberal şi regretă ca tocmai d. C. Dimitrescu este acela care a comis această călcare de regulament.

D. *Delavrancea*, într'aceeaşi cestiune, face istoricul incidentelor din şedinţa de erî şi demonstrează că d sa avea dreptul să ia cuvîntul, pentru a cere numărarea deputaţilor prezenţi.

Ner spectarea formelor stabilite de legi şi regulament, spune d. Delavrancea, arată o societate barbară. Ceea ce s'a făcut erî e revoltător şi d sa protestează.

«*Faţă cu asemenea procedeuri, nici deputaţii nu vor mai fi ţinuţi să respecte, ceea ce biuroul refuză a respecta*», încheie d. Delavrancea.

D. Delimarcu spune cîte-va cuvinte, în risetele Adunării. Vrea să probeze Camerei că a procedat legal, în numărătoarea deputaţilor.

Incidentul se închide.

Se dă citire proiectului de lege pentru trecerea fabricei de pulbere din Lăculeţe, de la ministerul de războiŭ, la direcţia Regiei Monopolurilor Statului.

D. N. Fleva ia cuvîntul.

D-sa profită de ocazie, pentru a arăta nerodnicia sesiunilor Camerei actuale. Nu vede utilitatea şedinţelor de dimineaţă, cînd este vorba de a se vota legi, ca a marinei militare şi a celei în discuţie. Organismul Statului putea perfect merge şi fără dînsele.

Discuţia se închide.

Proiectul în total se votează.

Preşedintele, d. C. Nacu, anunţă că votul pentru alegerea a doi membri, în comisiunea pentru verificarea socotelelor Statului, este nul, nici unul din membri neîntrunind majoritatea.

Aŭ întrunit cele mai multe voturi d-niĭ Georgescu de la Buzaŭ şi Iancovescu.

Votul rămîne a se repeta într'o altă şedinţă.

Comisiunea pentru verificare nu va putea dar funcţiona, ceea-ce va aduce o însemnată economie Statului.

Se votează proectul de lege pentru recunoaşterea ca persoană morală a societăţei *Leagănul Sf. Ecaterina* şi transacţia dintre ministerul lucrărilor publice şi d. Pisculicĭ.

Se votează proectul de lege pentru conversiunea împrumutului de 2.000.000 lei a comunei Ploeşti.

Se dă citire proiectului de lege pentru aprobarea transacţie dintre comuna Galaţi şi casa Georgi.

D. P. Malaxa spune că proiectul depus este o *concesiune fără licitaţie.*

Combate proiectul arătînd că el nu presintă nici un avantaj pentru comuna Galaţi. Vorbind de faimosul raport al d-lui Stolojan, pe atunci ministru de interne, în urma căruia d. Malaxa a fost suspendat din primărie, deputatul de Galaţi spune că nepriceperea nu e de partea sa.

Şedinţa de după amiază

se redeschide la orele 2.

Prezidează d. C. Dimitrescu-Iaşi.

D. *N. Fleva*. Banchetul administraţiei din Birlad, organizat pentru A. S. R. Principele Ferdinand, a fost contramandat şi ofiţerii vor primi pe A. S. la cazarmă. Fac omagiĭ A. Sale pentru această atitudine.

Necuviincioşi aŭ fost aceĭ carĭ aŭ căutat să amestece dinastia în luptele noastre politice.

Dinastia însă s'a arătat mai pre sus de asemenea consideraţiuni şi fac omagiile mele.

Trăiască M. Sa Regele!

Trăiască Dinastia!

Aplause.

D. *Dobrovitz* cere amînarea discuţiei proectului pentru transacţiunea dintre comuna Galaţi şi casa Georgi.

D. *Ferechide* consimte.

SENATUL

Şedinţa de la 15 Maiŭ

Şedinţa se deschide la orele 2.30 sub preşedinţia d-lui N. Ganea.

Prezenţi 84 d-niĭ senatorĭ.

Pe banca ministerială d-niĭ D. Sturdza şi Ferechide.

D. D. Sturdza depune mai multe proiecte de lege, pentru carĭ cere urgenţa.

Senatul încuviinţează cererea.

Se pune la vot cererea de pensiune a artistei Ana Popescu şi se respinge cu 44 voturi pentru, din 81 votanţi.

Se votează indigenatul d-lui Hesselmann, al cărui vot rămăsese nul în şedinţa precedentă.

Senatul trece apoi în secţiuni, pentru a studia proiectele depuse la începutul şedinţei de primul ministru.

Depeşile de azi

Serviciul «Agenţiei Romîne»

Odessa, 14 Maiŭ.—Circulă svonul că Duminică vor pleca din Nicolaiew. două batalioane ale regimentelor Modlinski şi Lublinski, cu destinaţia pentru insula Creta.

Constantinopol, 14 Maiŭ.—Prinţul Ferdinand a fost primit de Sultan. Inălţimea Sa purta Marea-Cruce a ordinului S-tului Alexandru.

Prinţul şi Principesa, carĭ vor sta aci pînă mîine, aŭ vizitat erĭ Stambulul.

Budapesta, 14 Maiŭ.—Delegaţia austriacă a adoptat creditele suplimentare de 130 milioane, cu 38 voturi contra 10.

Deputaţiĭ opoziţieĭ germane aŭ declarat că vor vota în contra creditelor, pentru motive de politică internă şi pentru că guvernul trebuia să supună aceste credite aprobăriĭ delegaţiunei, încă din anul trecut. Această omisiune trebuie să se considere ca o atingere a principiului constituţional şi desaprobată sus şi tare.

Constantinopol, 14 Maiŭ.—Prinţul Ferdinand al Bulgarieĭ, exarcul, d. Markow, agent diplomatic al Bulgarieĭ, şi personalul Agenţieĭ aŭ asistat, la capela ambasadeĭ ruseşti, la Te-Deum ul celebrat în onoarea aniversăriĭ încoronăriĭ Ţarului.

După amiazi Prinţul şi Principesa Bulgarieĭ aŭ făcut o excursiune la Prinkipo.

Sultanul a remis Principesei o diademă cu briliante şi suitei Prinţului, cadouri şi decoraţiuni.

Plecarea perechiei princiare s'a amînat.

După amiazi a fost întrunire a ambasadorilor pentru a se ocupa de neînţelegerile ce există în privinţa delimităriĭ graniţei Tesaliene.

Sir Philip Currie a oferit prinţului de Galles, din partea Sultanului, o iapă arabă.

Berlin, 14 Maiŭ. — Prinţul şi principesa moştenitorĭ ai Greciei, aŭ asistat la o paradă a trupelor. Seara s'a dat un prînz de gală în onoarea lor.

Impăratul a numit pe principesa moştenitoare, şef al regimentului Elisabeth.

Paris, 14 Maiŭ.—Regele Greciei a conferit d-lor Méline şi Cochery, *marea cruce a ordinului Salvatoruluĭ.*

Roma, 14 Maiŭ. — O scrisoare a deputatului Pescetti, anunţă că părăseşte palatul Monte Citorio, de oare-ce şi-a atins scopul de a dovedi respectul prerogativelor parlamentare.

Budapesta, 14 Maiŭ.—Sesiunea delegaţiunei austriace s'a închis. Contele Goluchowski a exprimat mulţumirile Impăratului pentru devotamentul patriotic al delegaţilor. Această alocuţiune a fost urmată de strigăte entusiaste de: trăiască Impăratul.

ULTIME INFORMAŢIUNI

Criza guvernamentalilor

Pînă aşi la amiază domnea cea mai mare nesiguranţă în rîndurile guvernamentale asupra situaţieĭ. Nu ştie nimeni dacă vu fi azi vr'o consfătuire, căci delatorul Sturdza refuză să dea vre-o lămurire.

Guvernul se teme de eventuale surprinderi ce i s'ar pregăti la această consfătuire de către mai mulţi guvernamentalĭ, carĭ văd cu îngrijire dezastrul desăvîrşit de care se apropie partidul liberal, din cauza răutăţiĭ lui Sturdza şi a lui Gogu Cantacuzino.

***

Prin unele cercurĭ sturdziste se vorbea aseară mult despre o remaniare ministerială ce se va produce zilele acestea.

Se afirma că delatorul Sturdza a isbutit să cîştige pe d. Ştefan Şendrea, care va intra în minister luînd portofoliul justiţieĭ, în locul d-lui Palladi, care ar trece la domeniĭ.

***

E curios că ceĭ mai îndîrjiţi în contra restabilireĭ vechieĭ unităţi a partidului, sunt ex-drapeliştiĭ C. Dimitrescu-Iaşi, Missir, Mirzescu, etc.

In special d. Coco Dimitrescu în fiecare noapte ţine disertaţiĭ lungi la Capşa şi la Kosman în contra drapeliştilor şi în contra acelor guvernamentalĭ cari ar dori pacea.

***

In ce priveşte demisiunea d-lui Ferechide, pînă acum nu se ştie nimic positiv.

Unii susţin cu siguranţă că d. Ferechide se va retrage zilele acestea, iar alţiĭ spun că delatorul Sturdza ar fi determinat pe ministrul de interne să renunţe la ideia sa, căci în acest caz ar trebui să se retragă guvernul întreg.

——

Celebrul tabloŭ al pictoruluĭ Tadeŭ Adjukiewicz, reprezintînd defilarea armateĭ romîne la Cotrocenĭ înaintea Impăratului Frantz Ioseph, se află expus de cîte-va zile la Ateneŭ.

——

M. S. Regele Alexandru al Serbieĭ a trimis M. Sale Reginei o colecţie de păpuşi reprezintînd toate costumele pitoreşti ale sîrbilor, cu broderiĭ fine, firetŭri de aur şi juvaericale.

Intre aceste păpuşi este şi una care reprezintă pe o veche Doamnă a Serbieĭ. Această păpuşă e o adevărată capo d'operă cu o mulţime de juvaericale şi mărgăritare veritabile.

Colecţia a fost înaintată Reginei de către d. Alecu Catargiu, unchiul Regelui Alecsandru.

Regina a fost atît de încîntată de această delicată atenţiune, în cît a trimis imediat o lungă telegramă de mulţumire Regelui Alexandru.

***

M. Sa Regina a cerut A. S. R. Mareĭ Ducese de Hessa, sora Principeseĭ Maria, o pereche de svabĭ (păpuşi) pentru expoziţia de păpuşi din Neuwied.

Aceste păpuşi aŭ fost trimise zilele acestea prin poştă.

——

Sturdza la Petersburg

In unele cercurĭ se pregătesc demonstraţiuni în contra lui Sturdza, cînd cum-va ar pleca la Petersburg. In legătură, — credem — cu aceasta, este un articol foarte semnificativ apărut azi în *Dreptatea*, din care extragem următoarele rînduri:

«Scena se petrece în vara anului 1898.

«Cu toate protestările opoziţieĭ şi cu cu toată alarma dată de presa întreagă, M. S. Regele s'a hotărît să meargă la Petersburg **însoţit de Dim. Sturdza, zis şi Trădătorul.**

«In ziua plecăreĭ, spiritele sunt foarte agitate. Lumea, indignată de atîta dispreţ ce i se arată, nu pare de loc dispusă a înghiţi afrontul. Se vorbeşte chiar despre un complot, avînd drept obiect, nu regicidul preconizat odinioară de Dumitru Sturdza la Iaşi, dar o manifestaţie ostilă primului ministru.

. . . . . .

«Ce va trebui să se petreacă:

Iată! Se produce un freamăt. Prefectul poliţieĭ apare într'o trăsură, privind cu emoţiune în toate părţile.

«Vin jandarmiĭ călărĭ. Se aud urale: bătăuşiĭ şi poliţia daŭ entusiasm.

«Insă un zgomot puternic, o clamoare uriaşă zguduie atmosfera. Se aude lămurit: *Huo! huideo!*

«S'a produs învălmăşala...

. . . . . .

«In mijlocul învălmăşeleĭ, un om este tîrît pe piaţă... Barba lui sură e 'ngălbenită de ouă, hainele-i sunt sfîşiate, cravată n'are, găurile butonierelor s'aŭ rupt...

Cînd poliţia izbuteşte să-l scape din ghiarele mulţimeĭ, omul e viŭ. *Petit bonhomme vit encore.*

«Alaiul se 'ntoarce de la gară».

——

Alegerea din Bîrlad

Primim o copie de pe următoarea telegramă trimisă din Birlad ministrului de interne:

Administraţia a anunţat prin baterea de darabană ca mahalagiiĭ să fie presenţi Simbătă, ziua balotajului, în curtea primărieĭ. Nicorescu, dispunînd de mahalalele oraşului prin casa ob-

ştieĭ, vroeşte provocare de scandal, singurul mijloc de a intimida alegătoriĭ.

S'aŭ luat dispoziţiuni ca alegătoriĭ de pe la sate să fie sequestraţi şi ţinuţi în curtea primărieĭ prin masele adunate.

Aceste măsurĭ fiind o provocaţiune la desordine din partea celor chemaţi a garanta liberul exerciţiŭ al drepturilor cetăţeneşti, vă rog respectuos a lua măsurĭ, a preveni acte regretabile. Poliţaiul ameninţă pe strade că va fi bătaĭ.

Lupu Kostaki

——

E probabil că sesiunea Camereĭ va fi prelungită încă pentru două zile.

——

Defensorul ecleziastic, faimosul Vîntu, a plecat la Birlad, pentru a îngera în alegerea pentru balotagiul de Simbătă, în favoarea d-lui Nicorescu.

——

De şi tîrziŭ, totuşi putem desminţi ştirea apărută în mai multe ziare şi în ziarul nostru, că d. N. Xenopol a mers la pelerinaj la Florica.

——

Este vorba ca guvernamentalii să convoace o întrunire publică în Capitală pe ziua de Joui.

——

Dumineca trecută s'aŭ efectuat în Belgia alegerĭ legislative pentru reînoirea a jumătate din membriĭ Camereĭ şi a jumătate din membriĭ Senatuluĭ, alegerĭ carĭ aŭ interesat toată lumea politică.

Agenţia Romînă n'a găsit de cuviinţă să anunţe ziarelor din Bucureşti nu numai resultatul, dar nici măcar n'a pomenit de aceste alegerĭ atît de importante.

Acesta este un adevărat scandal: şi o *Agenţie* căreia i-se plăteşte abonamentul şi care pe de asupra are subvenţiĭ grase de la guvern, ar face mult mai bine să ne dispenseze de un aşa serviciŭ inept, incomplect şi mai tot-d'a-una de rea credinţă.

In treacăt, putem spune, că la aceste alegerĭ socialiştiĭ aŭ cîştigat 100,000 voturĭ şi 9 scaune la Cameră în dauna clericalilor, dar mai ales în dauna partidului liberal doctrinar, care a ieşit din luptă zdrobit.

S'aŭ produs foarte multe balotagiĭ.

——

D. senator C. Bastachi e supărat în contra guvernului pentru două motive:

a) Pentru că a cerut să fie numit prefect la Falciŭ în locul d-lui Munteanu şi guvernul nu l'a numit.

b) Pentru că d. ministru al domeniilor a înlocuit pe fratele săŭ, medic la staţiunea balneară din Lacul Sărat.

Circulară d-lor Agricultorĭ

Se face cunoscut doritorilor de a'şi procura Maşinele Agricole Sistemul **Căilor Ferate Regale Ungare Budapesta şi Massey-Haris Comp. Ld Toronto, America,** *că biuroul* **s'a mutat** *în Str.* **Smîrdan 7,** *Casa Cerlenti unde sunt expuse* **MODELELE.**

Librăria Stork & Müller

Onor. Clienţi,

Avem onoare a vă face cunoscut că ne-a sosit un nou transport, de tot felul de culorĭ fine pentru pictură precum: culorĭ de uleiŭ, aquarele, Email şi Majolika.

Asemenea suntem asortaţi cu tot felul de pînză pentru pictură, uleiurĭ şi vernisurĭ, diferite pensule de păr de porc, precum şi de păr mardre suprafine toate plate şi rotunde.

Vă mai recomandăm şi diferite chevalete, palete de lemn, de nuc şi de porcelan foarte fine pătrate şi ovale, cutite de paletă în toate mărimile, vase de uleiŭ pentru palete, bastoane de pictură, diferite cutiĭ de pictură, etc.

Toate, cu preţurĭ mai efune ca orĭ şi unde, şi spre a vă convinge vă rugăm respectuos, a vizita magazinele noastre din calea Victorieĭ No. 53 şi 70.

Cu distinsă stimă
Stork & Müller

LOSURI RECOMANDABILE

Vînd contra plăţeĭ lunare:

1 Obligaţiune de Stat austriac din anul 1864, în 36 rate lunare de cîte lei 17.50/00 2 tiragiurĭ pe an, cea mai apropiată tragere la 1 Iunie. Cîştigul principal *300.000 fcs.*

1 Obligaţiune de Stat austriac din 1860 5 *la sută dobîndă*, în 36 rate lunare de cîte lei 14.50/00 4 tiragiurĭ pe an, cea mai apropiată tragere la 1 August. Cîştigul principal *120.000 fcs*

1 Obligaţiune de premie oraşuluĭ Viena din anul 1874, în 36 rate lunare de cîte lei 15, 3 tiragiurĭ pe an, cea mai apropiată tragere la 1 Iulie. Cîştigul principal *400.000 fcs.*

3 Obligaţiuni de premiĭ, 2 la sută de 100 fcs. ai Statuluĭ Sîrb, în 36 rate lunare de cîte 10 lei, 4 tiragiurĭ pe an, cea mai apropiată tragere la 15 Iulie. Cîştigul principal *90.000 fcs.*

După primirea celor dintîiŭ 2 rate prin mandat poştal internaţional trimit cumpărătoruluĭ Documentul legal prevăzut de serie şi numerile obligaţiunilor cumpărate pe care cumpărătorul joacă *singur* pe toată durata plăţilor lunare. După ce s'a achitat toate 36 de rate îĭ trimit obligaţiunile originale enumerate în document.

Aceste obligaţiuni rămîn pe timpul duratei plăţilor în casele mele de fac sub controla legală ale autorităţilor şi al ministerului de finanţe.

După fie-care tragere trimit franco liste de tragere.

Aceste obligaţiuni care represintă o valoare reală şi aŭ curs la burse pot fi comandate şi cîte una a parte în cantităţi convenabile.

Daŭ şi baniîn împrumut cu 10% pe obligaţiuni austriace-ungare.

Corespondenţa se poate adresa în limba romînă, franceză, germană şi sîrbă.

SCHÖN ARMIN Jun.
CASA DE BANCA ŞI SCHIMB
Budapesta, Elisabethring 48

S'A PIERDUT

Un căţel Terier negru avînd picioarele galbene cele din 'nainte strîmbe. Un mic semn de sgîrietură pe nas lîngă ochiul drept. Răspunde la numele DATI.

Cine'l va aduce în Bulev. Elisabeta No. 7, va primi o foarte bună recompensă.

DE ARENDAT moşia Oraştii Piţigóia din jud. Ilfov şi cu morile cît şi o pădure în tăere.

A se adresa la administraţia ziarului.

GRADINA ENESCU
Str. SF. IONICĂ
Lîngă Palatul Regal

De la 1 Maiŭ se deschide *GRĂDINA RESTAURANTULUI* DUMITRU ENESCU
Local de I ul rang
Bucătărie renumită Franceză, Germană şi Romînă
VINURI STREINE şi INDIGENE
— de la cele mai bune VII DE DRAGAŞANI —
PREŢURI REDUSE

Au Bon Goût

3, Lipscanĭ — Bucarest — 3, Lipscanĭ

Mise en Vente
des dernieres Nouveautés d'Eté en:

Foulards glaçés, Taffetas Empire, Grenadines, Voiles, Lainages, Batistes, Linons, Mousselines, etc...

Colletes formes nouvelles, Jaquettes, Mantes, Redingotes

En-Cas et Ombrelles, Modeles Exclusifs, Montures riches

Chapeaux Haute-Nouveauté pour Dames, Fillettes et Enfants

Seul représentant
des Corsets Josselin de Paris

Expéditions en Provincie
Envoi Franco du balotaque

www.dacoromanica.ro

FOIŢA ZIARULUI »EPOCA

19

NICOLAE GOGOL

TARAS BULBA

ROMAN ISTORIC

DIN VIAŢA REPUBLICEI CAZACILOR

— Ce mai am de zis? Am să răspund: Ferice tatăl care a născut un asemenea fiŭ! A doj-ni nu-l tocmai mare treabă; mai de seamă e o vorbă bună care, fără a-şi ride de nemurirea omului, îl înimează, îl dă curagiŭ, cum daŭ şoriĭ inimă cailor învioşaţi de adăpare. Chiar eŭ aveam de gînd să vă spun o asemenea vorbă; dar Kucubenco mi-a luat pe dinainte.

— Koşevoiul a vorbit cum se cade, strigară dintre zaporogi.

— Bună vorbă a rostit, ziseră alţiĭ.

Şi chiar bătrînii, cari stăteaŭ ca nişte cruci ploate, îşi răsuciră mustaţa şi ziseră cu mulţumire:

«Da, o vorbă de seamă»

— Acum ascultaţi-mă, fraţilor, urmă Koşevoiul. A lua o cetăţue, a sări peste zidurile ei saŭ a le sparge ca şoarecii, cum fac *meşteriĭ* nemţi (vedere-ar pe naiba în vis!), nici frumos nu e, nici nu face d'un Cazac. Nu cred să fi intrat duşmanul cu multe proviziuni în oraş; multe căruţe nu aveaŭ. Locuitoriĭ oraşului sunt lihniţi de foame, şi aŭ să înghită totul dintr'o îmbucătură.

Cît pentru fin la caĭ, doar de s'o milostivi vr'un sfînt din cer să le trimită... Asta numaĭ D zeŭ o poate şti, căci popiĭ lor sunt tari numaĭ în vorbe. Ori-cum, la urma urmeĭ trebuie să iasă din cuşcă. Împărţiţi-vă în treĭ trupuri şi vă aşezaţi dinaintea celor treĭ părţi: cinci kureni dinaintea celeĭ de căpetenie, şi treĭ la fie-care din cele-l'alte două. Kurenul lui Diadniv şi acela al lui Korsun se vor pune la pîndă; polkovnicul Taras Bulba cu tot polkul său asemenea la pîndă. Kurenile lui Titareff şi Tunoşeff, în reservă pe coasta dreaptă; acele ale lui Cerlinoff şi Stăblikiv pe coasta stîngă. Şi voĭ, tineri, cari vă simţiţi buni de gură la batjocură, ieşiţi din rînduri şi întăritaţi pe duşman. Leahul n'are creeri; el nu poate suferi injuriile şi poate că azi chiar vor trece pragul. Fie-care ataman să-şi revizuiască kurenul, şi dacă n'or fi complecte să ia oameni din rămăşiţele aceluia al lui Periaslav.

Cercetaţi-vă bine: să se dea fie-căruĭ cazac cîte un pahar de vin ca să se desbate şi cîte o pline. De şi cred că sunt săturĭ, căci aŭ mîncat eriĭ atîta, în cît mă mir că n'aŭ crăpat cu toţiĭ. Însă o poruncă vă mai daŭ: dacă i-o trece prin gînd vre unuĭ circiumar evreŭ să vîndă în car un pahar de vin vr'unuĭ cazac, voiŭ pune să-i bată în frunte o ureche de porc şi 'l voiŭ spînzura cu capul în jos. La lucru, fraţilor! la lucru!

Ast-fel împărţi Koşevoiul poruncile. Toţi se 'nchinară şi nu-şi puseră căciulile pe cap decît la mare depărtare. Toţi începură a se pregăti, îşi încercară lăncile şi săbiile, îşi împlură cornurile cu iarbă de puşcă şi 'şi îngrijiră caiĭ.

Ducîndu-se spre cortul lui, Taras îşi bătu capul fără să se poate dumeri ce se făcu Andry.

Fusese prins şi legat dinpreună cu cel-l'alt? Dar nu se poate: Andry nu se dă prins cu viaţă. Nu se aflase însă nici printre ceĭ morţi. Cufundat pe gînduri, el n'auzea că'l striga cine-va de multă vreme pe nume.

— Cine mă chiamă? zise el, în sfîrşit.

Evreul Iankel se afla în faţa lui.

— Jupine Polkovnik, jupine Polkovnik, zicea el cu glas scurt şi întrerupt, ca şi cum ar fi avut să'i spuie ceva însemnat, am fost în oraş, jupîne Polkovnik.

Taras privi uimit pe evreŭ.

— Cine naiba te-a vîrît acolo?

— O să'ţi povestesc, zise Iankel. Cînd am auzit sgomot în zorĭ de ziuă şi am văzut pe cazaci trăgînd cu puştile, 'mi-am luat caftanul pe umeriĭ şi am alergat, căci să ştiŭ pentru ce trăgeaŭ cazacii aşa de dimineaţă.

Ajunseĭ la poarta oraşului tocmai tocmai cînd intraŭ codaşiĭ. Mă uit, şi ce văd? zăresc pe ofiţerul Galandowicĭ. Cunosc pe acest ofiţer: îmi datoreşte de treĭ anĭ de zile o sută de galbenĭ. Mă ţinuĭ de el ca şi cum mi-aş fi cerut datoria, şi iată cum am intrat în oraş.

— Ce dracu! aĭ intrat în oraş şi încă îĭ mai băteaĭ capul cu datoria? Cum de nu te a spînzurat?

— Chiar voia să mă spînzure, răspunse evreul; oameniĭ luĭ îmi trecuseră funia pe după gît. Atunci începuĭ să-l rog, îl făgăduiĭ să nu-ĭ mai cer paralele pînă nu mi le-o da el singur şi să'l mai şi împrumut, dacă m'o ajuta să scot datoriile de pe la cei-l'alţi ofiţerĭ; căci Galandovicĭ n'are o para chioară în pungă, de şi are sute de case, patru castele şi nişte stepe cari se 'ntind pînă la Skloy. Şi acum chiar, de nu l-ar fi ajutat evreiĭ din Breslaŭ, n'ar fi putut porni la războĭ.

— Ce aĭ făcut în oraş? aĭ văzut p'aĭ noştri?

— Cum nu! sunt mulţi d'aĭ noştri p'acolo: Iţka, Rakhum, Khaivalkh, intendentul...

— Să îĭ ia dracu pe toţi! strigă Bulba mîniat; cine te întreabă de afurisiţiĭ de jidovi? eŭ îţi vorbesc de Zaporogiĭ noştri.

— N'am văzut pe Zaporogi; dar am văzut pe jupîn Andry.

— Aĭ văzut pe Andry? zise Bulba. Eĭ, ce-i? unde l'aĭ văzut? într'o groapă, în închisoare, legat, încătuşat?

— Cine ar fi îndrăznit să lege pe jupîn Andry? el este acum unuĭ din ceĭ mai mariĭ cavaleri. Mai nu l'aşi fi recunoscut; e îmbrăcat numaĭ în aur de sus pînă jos. Şi voevodul i-a dat calul său ceĭ mai bun, cal care face singur 200 de galbenĭ.

Bulba rămase împietrit:

— De ce a îmbrăcat o armătură care nu e a luĭ?

— Pentru că era mai bună de cît a luĭ; pentru asta a primit-o. Şi, acum străbate rîndurile, şi alţiĭ le străbat, şi învaţă, şi-l învaţă întocmaĭ ca şi cînd ar fi ceĭ mai bogat boer leah.

— Şi cine 'l sileşte să facă toate astea?

— Am zis că'l sileşte cine-va? Nu ştiĭ c'a trecut de bună voe în partea cea-l'altă?

— Cine a trecut?

— Jupîn Andry.

— Unde a trecut?

— A trecut de partea cea-l'altă; acum e d'aĭ lor.

— Minţi, ureche de porc ce eştĭ.

— Cum se poate să mint? Ce'ş prost să mint în potriva capuluĭ meŭ? Nu ştiŭ eŭ că ovreiul e spînzurat cînd îndrăsneşte să mintă dinaintea unuĭ stăpîn?

Adicătele, după capul tăŭ, şi-a vîndut ţara şi credinţa?

— Nu zic c'a vîndut nimic; zic numaĭ c'a trecut de partea cea-l'altă.

— Minţi, jidan al naibeĭ; unde s'a mai văzut asemenea lucru pe pămîntul creştinesc? Minţi, cîne!

(Va urma)

Nu cumpăraţi Maşinĭ saŭ Unelte Agricole înainte de a vizita

CEL MAĬ MARE DEPOSIT DE TOT FELUL DE

MAŞINE ŞI UNELTE AGRICOLE

EUGENIU BEHLES

REPRESENTANT GENERAL AL RENUMITEĬ FABRICĬ **TH. FLÖTHER** DIN GERMANIA

Bucureşti. – Strada Bibescu-Vodă, No. 1 şi 3 (In dosul Aşezăm. Brîncoveneşti). **– Bucureşti**

LOCOMOBILE şi TREERATORĬ

Din Renumita Fabrică TH. FLÖTHER

*Premiate cu **MEDALIAE D AUR** la concursul de la ŞCOALA DE AGRICULTURĂ de la Herestrăŭ în 1891.*

TREERATOREA NOUA „Flöther" Model 1898. Patentată

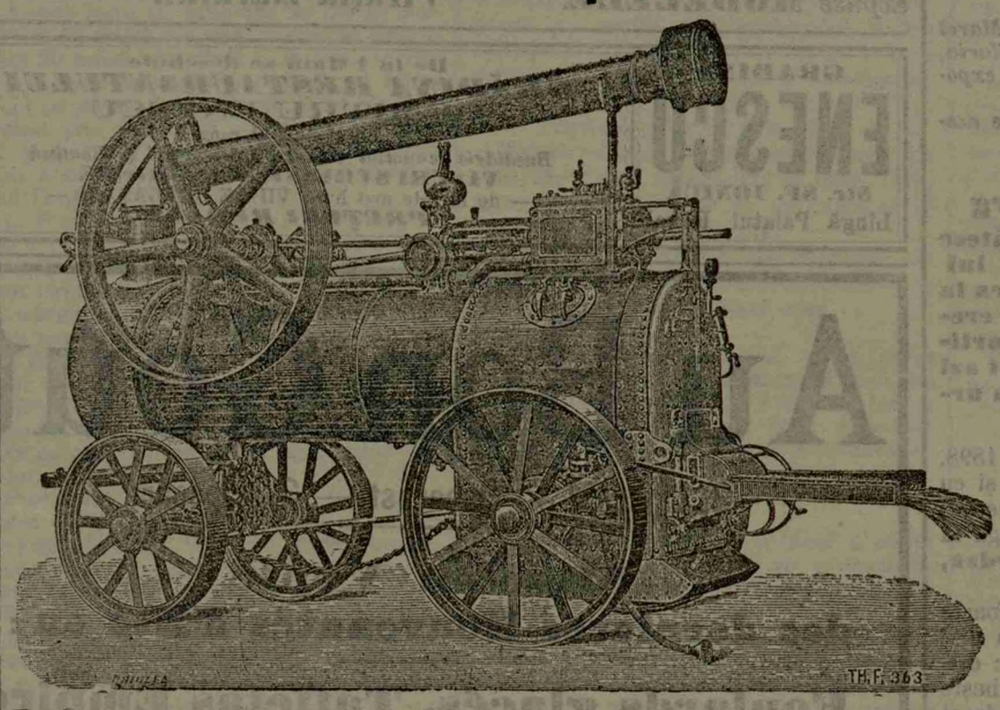

Prevăzută cu **Triplă Curăţitoare, Treĭ Vînturĭ** ceea-ce nu posedă nicĭ o treerătoare de orĭ-ce alt system existent, şi **Tobă pentru bătut Porumb** aplicabilă numaĭ la TREERĂTOAREA „FLÖTHER" **bătînd pe zi 150 pînă la 200 chile marĭ de porumb,** cu saŭ fără foĭ.

MAŞINELE **„FLÖTHER"** treeră mult, curat, fără de risipă, fără a sparge bóbe şi fără a înegri grîul la cas de mălură.

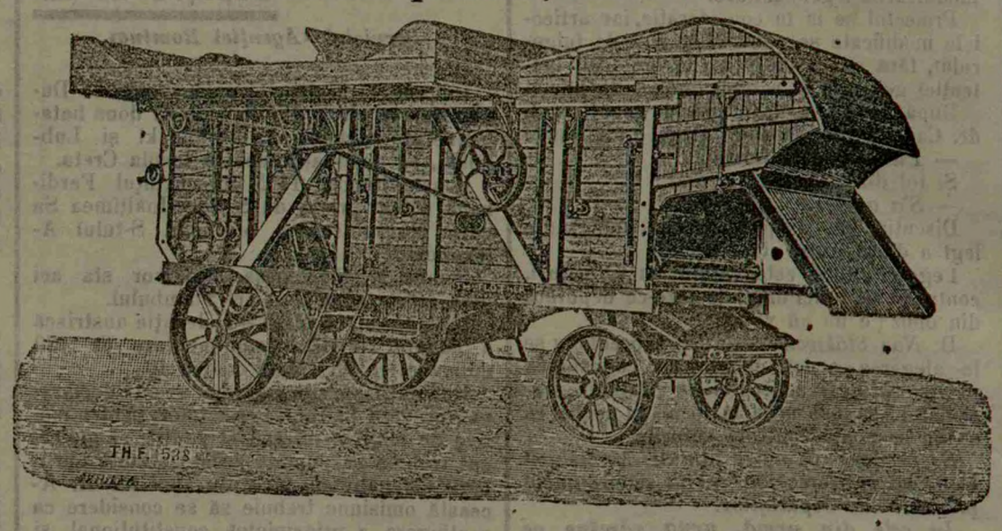

PLUGURI UNIVERSALE

Cele maĭ bune şi solide, construite numaĭ din oţel

PLUGURI NORMALE

Cu 2, 3 şi 4 Brăzdare. — Tot-d'a-una 500—600 pluguri în Deposit

PLUGURĬ CU SEMĂNĂTOR DE PORUMB

Semănătorĭ, manuale în lat şi în rînduri.

Trioare originale „HEID" în toate mărimile cele maĭ bune existente.

Vînturătorĭ, transportabile cu aparat de scos mălura.

Greble de fin, — Maşinĭ de tăĭat paie şi fîn.

Grape, flexibile şi diagonale, cu două şi treĭ cîmpurĭ şi cu dinţĭ de oţel.

Răriţi, Cultivatorĭ, Tăvălucĭ.

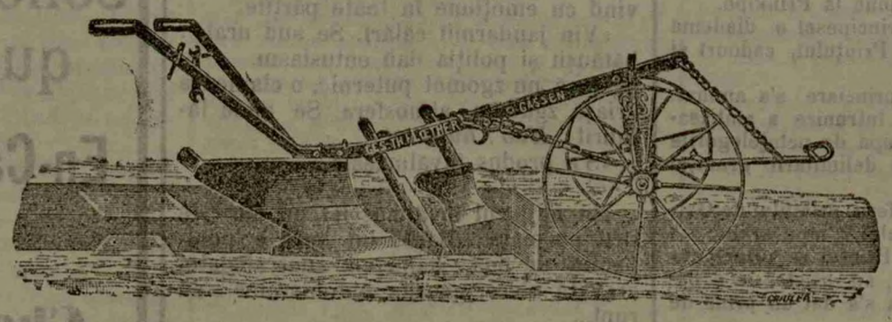

Părţi de reservă. — Muşamale. — Masine de scărmănat lînă. — Pive de postav. — Motoare cu petrol şi cu gaz.

Cele maĭ PRACTICE. Cu maĭ multe brăzdare.

Morĭ TRANSPORTABILE, pe postament de lemn şi de fier, simple, duble, triple şi quadruple, din cele maĭ renumite fabricĭ, de 36, 42 şi 48 ţoluri.

Pietre de Moară FRANCEZE 1-a calitate, din Laferté. sous-Jouares, Société Meulliére Dupety & Co., compuse din maximum 4-5 bucăţi, întregĭ fără piept. Toate mărimile

Batoze de Porumb SIMPLE şi DUBLE, manuale şi cu aburĭ, cu *Elevator* ultimul sistem perfecţionat.

Curele de transmisiune ENGLEZEŞTI, 1-a calitate simple şi duble, şi toate lăţimile.

Pompe pentru spălatul cazanelor, de incendiŭ şi grădinĭ.

Secerătoare simple „CONTINENTAL" şi Cositoare

Secerătoarea „BONNIE"

CU APARAT DE LEGAT SNOPI — CU TAIŞUL LA „*DREAPTA*"

din renumita fabrică ***JOHNSTON HARVESTER*** "duo Batavia (America). Model 1898. Cele maĭ uşoare şi solide, construite din oţel

Garanţie absolută pentru perfecta funcţionare şi material solid al tutulor maşinelor

Reprezentant general a Renumiteĭ Case SIMON BUHLER & BAUMANN

Pentru **Instalaţiunĭ de MORI perfect Automatice cu Valţuri**

Bucureşti. — Tipografia EPOCA, Strada Clemenţei No. 3. — Bucureşti

www.dacoromanica.ro